

Innst. S. nr. 218

(1999-2000)

Innstilling frå sosialkomiteen om trygdeoppgjeret 2000

St.prp. nr. 77 (1999-2000)

Til Stortinget

1. SAMANDRAG

Det blir i proposisjonen fremja forslag om regulering av grunnbeløpet i folketrygda og om auka løyvingar på statsbudsjettet for 2000 som følgje av dette.

Det blir gjort greie for drøftingane mellom staten, Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon og Landsorganisasjonen i Noreg. Drøftingsmøta om regulering av grunnbeløpet blei haldne 30. og 31. mai 2000.

Under drøftingane la organisasjonane fram eit felles krav om justering av grunnbeløpet med kr 250 per 1. mai 2000 for å dekke opp for avviket mellom utviklinga i grunnbeløpet og årslønn for alle grupper i 1999, og med kr 2 620 (4,9 pst.) frå 1. mai 2000 ut frå retninglinene for regulering av grunnbeløpet og resultatata i årets inntektsoppgjjer for yrkesaktive. Organisasjonane krevde òg at partane skulle bli samde om ein opp-

trappingsplan for grunnbeløpet for å kompensere for tidlegare underregulering.

Gjennom drøftingane vart staten og organisasjonane samde om at grunnbeløpet vert auka med kr 2 140 med verking frå 1. mai 2000. Som en følgje av dette forslaget vil pensjonen for dei einslege minstepensjonistane auke med kr 3 828 i året. For eit minstepensjonistepar vert auken i pensjonen kr 6 600 per år. Meirutgiftene for 2000 av auken i grunnbeløpet vert omlag 3 610 mill. kroner, inkludert reguleringa av statspensjonane per 1. mai 2000.

Tabellen nedanfor viser utviklinga i minstepensjonane og pensjonane for unge uføre frå 1. januar 1990 etter forslaget til pensjonsregulering.

Utvikling av minstepensjonane og pensjonane for unge uføre i perioden 01.01.90-30.04.01. Kroner.

	Minstepensjon				Unge uføre fødte før 1941	
	Einslege		Ektepar		Pr. år	Pr. mnd
	Pr. år	Pr. mnd	Pr. år	Pr. mnd		
1.01.90-30.04.90	51 839	4 320	83 972	6 998	56 748	4 729
1.05.90-30.11.90	54 220	4 518	87 960	7 330	58 980	4 915
1.12.90-30.04.91	54 378	4 532	88 217	7 351	65 290 ¹	5 441 ¹
1.05.91-30.04.92	56 978	4 748	92 158	7 680	75 688 ²	6 307 ²
1.05.92-30.04.93	58 583	4 882	94 752	7 896	85 775 ³	7 148 ³
1.05.93-31.12.93	59 868	4 989	96 816	8 068	87 648 ⁴	7 304 ⁴
1.01.94-30.04.94	59 868	4 989	101 088 ⁵	8 424 ⁵	87 648 ⁴	7 304 ⁴
1.05.94-31.12.94	61 116	5 093	103 200	8 600	89 484 ⁴	7 457 ⁴
1.01.95-30.04.95 ⁶	61 512	5 126	103 992	8 666	89 484 ⁴	7 457 ⁴
1.05.95-30.04.96	63 372	5 281	107 136	8 928	92 184	7 682
1.05.96-30.04.97	66 240	5 520	111 984	9 332	96 360	8 030
1.05.97-30.04.98 ⁷	69 360	5 780	117 456	9 788	105 672	8 801 ⁸
1.05.98-30.04.99 ⁹	81 360	6 780	140 040	11 670	112 752	9 396
1.05.99-30.04.00	84 204	7 017	144 912	12 076	116 676	9 723
1.05.00-30.04.01 ¹⁰	88 032	7 336	151 512	12 626	121 992	10 166

- 1 Frå 1.1.1991
- 2 Frå 1.1.1992
- 3 Frå 1.1.1993 (Pga. hevinga av aldersgrensa)
- 4 Fødde før 1943 (1.1.26-31.12.42)
- 5 Heving av sats for særtillegget for ektepar frå 01.01.94. Ny sats 2x60,5 pst. av grunnbeløpet, dvs. dobbelt av ordinær sats og ny minstesats.
- 6 Heving av særtilleggssatsen frå 01.01.95. Ordinær sats utgjorde 61,55 pst. av grunnbeløpet.
- 7 Heving av særtilleggssatsen frå 01.05.97. Ordinær sats utgjør 63,2 pst. av grunnbeløpet (minstesats 57,5 pst.).
- 8 Auking av garantert poengfall frå 3 til 3,3.
- 9 Heving av særtilleggssatsen frå 01.05.98. Ordinær sats utgjør 79,33 pst. av grunnbeløpet, medan minstesats utgjør 74 pst. av grunnbeløpet.
- 10 Med atterhald om vedtak i Stortinget.

Kjelde: Sosial- og helsedepartementet

Frå 1998 til 1999 auka grunnbeløpet og tilleggspensjonane med 4,5 pst. medan minstepensjonen for einslege auka med 7,6 pst. og for ektepar med 8,1 pst. Ifølgje Det tekniske berekningsutvalet for inntektsoppgjera var lønsveksten frå 1998 til 1999 på om lag 4,9 pst. for alle grupper under eitt.

I Revidert nasjonalbudsjett 2000 er det lagt til grunn ein gjennomsnittleg vekst i løningane frå 1999 til 2000 på om lag 3 ³/₄ pst. for alle grupper under eitt og ein prisvekst på 2,6 pst.

Årsgjennomsnittet for grunnbeløpet og tilleggspensjonane i folketrygda vil som følgje av reguleringane i fjor og i år auke med 4,2 pst. frå 1999 til 2000. Minstepensjonen vil auke med kr 3 828 til kr 88 032 for einslege og med kr 6 600 til kr 151 512 for ektepar per 1. mai 2000.

Det blir i proposisjonen gjort greie for dei særlege skattereglane for pensjonistar som i 2000 i hovudsak er ei vidareføring av skattereglane frå 1992.

Reguleringa har òg konsekvensar for krigspensjoneringa, og for 2000 blir det rekna med meirutgifter på 9 mill. kroner for krigspensjoneringa for militærpersonar og på 22 mill. kroner for krigspensjoneringa for heimestyrkepersonell og sivilpersonar. Krigspensjon blir samordna med pensjonar frå folketrygda. Det blir gjort framlegg om at løyvinga under kap. 660 Krigspensjonering aukar med 31 mill. kroner.

På bakgrunn av at avtalefesta pensjon og pensjonstrygda for sjømenn skal reguleras i høve til ytingane frå folketrygda, blir det gjort framlegg om at statstilskottet til avtalefesta pensjon (kap. 666) aukar med 13 mill. kroner, og at løyvinga til pensjonstrygda for sjømenn (kap. 664) aukar med 6 mill. kroner.

Det blir rekna med at det er eit meirbehov under attføringspengar på 128 mill. kroner grunna auken i grunnbeløpet. Det blir derfor foreslått at løyvinga for 2000 under kap. 2543 Ytingar til yrkesretta attføring post 70 Attføringspengar aukar med 128 mill. kroner.

Det blir i proposisjonen gjort greie for endringar i den sjablongutrekna levekostnadsfaktoren som blir nytta ved utrekning av attføringsstønad. Endra grunnbeløp og justering av levekostnadsfaktoren reknar ein med isolert sett vil medføre eit meirbehov på om lag 9 mill. kroner under løyvinga for attføringsstønad i 2000.

På bakgrunn av dette blir løyvinga for 2000 under kap. 2543 Ytingar til yrkesretta attføring post 71 Attføringsstønad foreslått auka med 9 mill. kroner.

2. KOMITEEN SINE MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Reidun Gravdahl, Asmund Kristoffersen, Karin Lian, Nils A. Røhne og Gunhild Øyangen, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Are Næss, fra Høyre, Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli, fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, har med glede merket seg at det er oppnådd enighet mellom Norsk Pensjonistforbund (NPF), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Regjeringen i drøftingene om årets trygdeoppgjør. Avtalen mellom NPF, FFO, LO og Regjeringen innebærer en økning av grunnbeløpet med kr 2 140 til kr 49 090 med virkning fra 1. mai 2000.

Flertallet vil peke på at Stortinget høsten 1999 i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet vedtok nye retningslinjer for regulering av pensjonistenes inntekter, og at det fremkommer av protokollen fra drøftingene at disse retningslinjene er lagt til grunn.

Flertallet har videre merket seg at det i protokollen fra drøftingene framkommer at "Partene legger til grunn at den forventede årslønnsvekst for alle grupper i 2000 vil bli 3,9 pst." og at resultatet av drøftingene "gir en vekst i grunnbeløpet på årsbasis på 4,2 pst."

Flertallet viser for øvrig til proposisjonen og slutter seg til forslagene der.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet vil vise til at organisasjonene krevde en økning av grunnbeløpet på kr 2 870 for å ta igjen etterslepet på lønnsveksten fra 1998 til 1999 og for å følge opp inntektsveksten for lønsmottagere i 2000. Disse medlemmer vil videre vise til at organisasjonene krevde at det ved årets tryg-

de oppgjør skulle være enighet mellom partene om en opptrappingsplan for grunnbeløpet.

Disse medlemmer har merket seg med interesse at organisasjonene og staten denne gang er blitt enige om trygdeoppgjøret på tross av at grunnbeløpet bare økes med kr 2 140, og at det ikke er blitt enighet om noen opptrappingsplan for grunnbeløpet.

Disse medlemmer vil vise til oversikten i proposisjonen over inntektsutviklingen for minstepensjonistene i perioden 1994-1999 som viser at trygdeoppgjørene i 1998 og 1999 var de beste trygdeoppgjørene i denne perioden. Disse medlemmer vil understreke at det store inntektsløftet som ble foretatt ved trygdeoppgjøret i 1998, var nødvendig for å gi minstepensjonistene en inntekt som sikrer en brukbar levestandard.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, viser til sine merknader i Innst. S. nr. 235 (1998-1999) der disse medlemmer peker på det manglende samsvar mellom utviklingen i inntektsnivået for lønsmottakere og pensjonister med rett til ytelse fra folketrygden gjennom mange år. Dette er en utvikling som etter disse medlemmers mening er i strid med intensjonene som lå til grunn for utbyggingen av folketrygdens pensjonssystem, og et løftebrudd overfor landets pensjonister som har stolt på at folketrygden ville gi dem en trygghet for en pensjonsinntekt til å leve av - en inntekt som skulle stå i et visst forhold til inntekten som yrkesaktiv.

Disse medlemmer viser til de forhandlinger som ifølge St.prp. nr. 77 (1999-2000), er ført mellom staten og pensjonistenes organisasjoner - Norsk Pensjonistforbund og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon. Ifølge proposisjonen er det oppnådd enighet mellom organisasjonene og staten om det tilbud staten

har lagt frem, og disse medlemmer vil påpeke at organisasjonenes krav var kr 2 870, mens det aksepterte tilbudet fra staten var på kr 2 140. Organisasjonenes krav er etter disse medlemmers mening i tråd med retningslinjene for utviklingen av grunnbeløpet, idet det er tatt hensyn til avviket mellom reguleringen av grunnbeløpet og utviklingen for lønsmottakerne i perioden 1998-99 samtidig som den vedtatte og forutsatte vekst i perioden 1999-2000 er medregnet. Disse medlemmer vil derfor fremme forslag om at grunnbeløpet økes med kr 2 870 fra 1. mai 2000.

Disse medlemmer vil også påpeke den mangel på representativitet som ligger i det faktum at Norsk Pensjonistforbund, som den eneste organisasjonen for alderspensjonister i Norge med forhandlingsrett med staten, bare representerer en svært liten del av norske pensjonister. Dette fører etter disse medlemmers mening til at det store flertall av norske pensjonister ikke blir hørt i spørsmålet om utviklingen av grunnbeløpet som er grunnleggende for de fleste norske pensjonisters levekår og økonomiske utvikling. Disse medlemmer mener at den forhandlingssituasjonen som pensjonistenes organisasjoner befinner seg i ved de årlige trygdeoppgjør, er lite reell, ettersom organisasjonene og deres medlemmer ikke har noen muligheter til å sette makt bak sine krav, slik tilfellet er når det gjelder inntektsoppgjørene for yrkesaktive. Etter disse medlemmers mening har derfor Stortinget og de folkevalgte representanter et særlig ansvar for å sørge for en rettferdig og fornuftig utvikling for norske pensjonisters levekår og inntektsutvikling.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Grunnbeløpet i folketrygden økes med kr 2 870 til kr 49 820 med virkning fra 1. mai 2000.

På statsbudsjettet for 2000 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
660		Krigspensjon	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 300 000 000 til kr 312 200 000	12 200 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 722 000 000 til kr 751 400 000	29 400 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	
	70	Tilskudd, økes med fra kr 189 000 000 til kr 197 000 000	8 000 000
666		Avtalefestet pensjon	
	70	Tilskudd, økes med fra kr 437 000 000 til kr 454 800 000	17 800 000
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 3 632 000 000 til kr 3 797 000 000	165 000 000
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 1 035 000 000 til kr 1 044 000 000	9 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2660		Uførhet	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 12 095 000 000 til kr 12 575 700 000	480 700 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 17 063 000 000 til kr 17 743 300 000	680 300 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 1 290 000 000 til kr 1 342 600 000	52 600 000
2662		Yrkesskadetrygd, gammel lovgivning	
	70	Pensjoner, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 83 000 000 til kr 86 400 000	3 400 000
2663		Medisinsk rehabilitering	
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 3 690 000 000 til kr 3 840 400 000	150 400 000
	72	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 357 000 000 til kr 365 400 000	8 400 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 25 895 000 000 til kr 26 950 300 000	1 055 300 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 31 830 000 000 til kr 33 127 200 000	1 297 200 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 205 000 000 til kr 213 400 000	8 400 000
	73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 5 470 000 000 til kr 5 692 900 000	222 900 000
2680		Etterlattepensjonister	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 1 140 000 000 til kr 1 186 500 000	46 500 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 975 000 000 til kr 1 014 700 000	39 700 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 63 000 000 til kr 65 600 000	2 600 000
2683		Stønad til enslig mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 2 650 000 000 til kr 2 758 000 000"	108 000 000

3. FRAMLEGG FRÅ MINDRETAL

Framlegg frå Framstegspartiet:

Grunnbeløpet i folketrygden økes med kr 2 870 til kr 49 820 med virkning fra 1. mai 2000.

På statsbudsjettet for 2000 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
660		Krigspensjon	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 300 000 000 til kr 312 200 000	12 200 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 722 000 000 til kr 751 400 000	29 400 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	
	70	Tilskudd, økes med fra kr 189 000 000 til kr 197 000 000	8 000 000
666		Avtalefestet pensjon	
	70	Tilskudd, økes med fra kr 17 000 000 til kr 17 800 000	17 800 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 437 000 000 til kr 454 800 000	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 3 632 000 000 til kr 3 797 000 000	165 000 000
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 1 035 000 000 til kr 1 044 000 000	9 000 000
2660		Uførhet	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 12 095 000 000 til kr 12 575 700 000	480 700 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 17 063 000 000 til kr 17 743 300 000	680 300 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 1 290 000 000 til kr 1 342 600 000	52 600 000
2662		Yrkesskadetrygd, gammel lovgivning	
	70	Pensjoner, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 83 000 000 til kr 86 400 000	3 400 000
2663		Medisinsk rehabilitering	
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> økes med fra kr 3 690 000 000 til kr 3 840 400 000	150 400 000
	72	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 357 000 000 til kr 365 400 000	8 400 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 25 895 000 000 til kr 26 950 300 000	1 055 300 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 31 830 000 000 til kr 33 127 200 000	1 297 200 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 205 000 000 til kr 213 400 000	8 400 000
	73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 5 470 000 000 til kr 5 692 900 000	222 900 000
2680		Etterlatte pensjonister	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 1 140 000 000 til kr 1 186 500 000	46 500 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 975 000 000 til kr 1 014 700 000	39 700 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 63 000 000 til kr 65 600 000	2 600 000
2683		Stønad til enslig mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 2 650 000 000 til kr 2 758 000 000	108 000 000

4. KOMITEEN SI TILRÅDING

Komiteen viser til merknadene og proposisjonen og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

I

Grunnbeløpet i folketrygda blir sett til kr 49 090 med verknad frå 1. mai 2000.

II

På statsbudsjettet for 2000 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
660		Krigspensjon	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 300 000 000 til kr 309 000 000	<u>9 000 000</u>
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 722 000 000 til kr 744 000 000	<u>22 000 000</u>
664		Pensjonstrygden for sjømenn	
	70	Tilskudd, blir a u k a med frå kr 189 000 000 til kr 195 000 000	<u>6 000 000</u>
666		Avtalefesta pensjon	
	70	Tilskudd, blir a u k a med frå kr 437 000 000 til kr 450 000 000	<u>13 000 000</u>
2543		Ytingar til yrkesretta attføring	
	70	Attføringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 3 632 000 000 til kr 3 760 000 000	<u>128 000 000</u>
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 1 035 000 000 til kr 1 044 000 000	<u>9 000 000</u>
2660		Uførhet	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 12 095 000 000 til kr 12 455 000 000	<u>360 000 000</u>
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 17 063 000 000 til kr 17 571 000 000	<u>508 000 000</u>
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 1 290 000 000 til kr 1 330 000 000	<u>40 000 000</u>
2662		Yrkesskadetrygd, gammel lovgivning	
	70	Pensjonar, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 83 000 000 til kr 86 000 000	<u>3 000 000</u>
2663		Medisinsk rehabilitering	
	70	Rehabiliteringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 3 690 000 000 til kr 3 802 000 000	<u>112 000 000</u>
	72	Mellombels uførestønad, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 357 000 000 til kr 363 000 000	<u>6 000 000</u>
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , blir a u k a med frå kr 25 895 000 000 til kr 26 682 000 000	<u>787 000 000</u>
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 31 830 000 000 til kr 32 798 000 000	<u>968 000 000</u>
	72	Ventetilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 205 000 000 til kr 211 000 000	<u>6 000 000</u>
	73	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 5 470 000 000 til kr 5 636 000 000	<u>166 000 000</u>
2680		Ytingar til gjenlevende ektefeller	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 1 140 000 000 til kr 1 175 000 000	<u>35 000 000</u>
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 975 000 000 til kr 1 005 000 000	<u>30 000 000</u>
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 63 000 000 til kr 65 000 000	<u>2 000 000</u>
2683		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir a u k a med frå kr 2 650 000 000 til kr 2 731 000 000	<u>81 000 000</u>

Oslo, i sosialkomiteen, den 8. juni 2000

John I. Alvheim
leiar

Bendiks H. Arnesen
ordførar

Are Næss
sekretær